

Маріупольський державний університет

Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри менеджменту

А. В. Балабаниць

«28» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВДПП 2.2.3 «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою»

спеціальність 073 «Менеджмент»

спеціалізація _____

факультет Економіко-правовий

2020-2021 рік

Робоча програма Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ

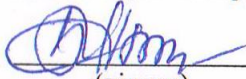
для студентів ОПП «Менеджмент Управління фінансово-економічною безпекою» спеціальності 073 «Менеджмента» ОС «Магістр».

Розробник _____ к.е.н., доцент Гапонюк О. І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В. о. завідувача кафедри менеджменту

 _____ (А. В. Балабаниць)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ОС	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) Форма здобуття вищої освіти	заочна Форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> ОПП: <u>«Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою»</u>	<u>Вибіркова</u> (дисципліна професійної підготовки)	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>проект</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 5,3; аудиторних – 1,8 самостійної роботи студента – 3,5	ОС: <u>Магістр</u>	14 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		59 год.	77 год.
		Індивідуальні завдання	
		1 год.	1 год.
Вид контролю: залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 30/60 (33,3%/66,7%)

для заочної форми навчання 12/78 (13,3%/86,7%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ» є формування розуміння необхідності управління процесами забезпечення фінансово-економічної безпеки банків та інших фінансових установ, виходячи з реалізації принципів системного синтезу компетенцій всього персоналу вказаних установ. Охоплення концептуальних, методологічних, організаційно-правових і прикладних засад організації та управління складовими фінансово-економічної безпеки суб'єктів національного ринку фінансових послуг.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ» є дослідження:

- ✓ теоретичних аспектів організації управління фінансово-економічною безпекою банківських установ;
- ✓ практичних аспектів організації управління фінансово-економічною безпекою банківських установ;
- ✓ методичного забезпечення оцінки фінансово-економічної безпеки в банках;
- ✓ інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою в банківських установах.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ» спрямована на опанування наступних компетентностей:

- ✓ Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ✓ Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ✓ Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- ✓ Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- ✓ Здатність застосовувати інструментарій фінансово-економічного аналізу, моніторингу та контролю у сфері управління фінансово-економічною безпекою;
- ✓ Здатність до підбору та використання новітніх підходів і методів в управлінні фінансово-економічною безпекою.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент» (ОПП «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою») у Маріупольському державному університеті:

- ✓ Володіння поглибленими професійно-профільними знаннями і практичними навичками використання спеціального програмного забезпечення на базі глобальної мережі Інтернет, щодо вирішення конкретних завдань дослідження розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємств, установ, організацій.

✓ Здатність продемонструвати навички роботи та розуміння положень основних нормативно-правових актів з питань створення системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві (організації, установі).

✓ Здатність продемонструвати базові знання та практичні навички роботи з сучасними інформаційними технологіями та програмними продуктами, що використовуються в управлінні підприємствами (організаціями, установами).

✓ Здатність вільно застосовувати методики оцінки рівня інформаційної безпеки.

✓ Здатність використовувати на практиці сучасну методологію проведення аналізу фінансової звітності за показниками платоспроможності підприємства (організації, установи).

✓ Здатність до формування професійного судження про побудову та трансформацію системи фінансово-економічної безпеки для сучасних та потенційних потреб управління підприємством.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ» вивчається після вивчення дисциплін «Контролінг», «Стратегічний маркетинг».

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати: законодавчу та нормативну базу у сфері організації та управління фінансово-економічною безпекою банків та інших фінансових установ; місце, роль і значення служби безпеки фінансової установи в системі заходів її забезпечення від реалізації ризиків втрати фінансово-економічної стійкості; сучасні типології (схемами, способи, методи) протиправного використання фінансових установ з боку клієнтів; методологію у сфері моніторингу підозрілих фінансово-господарських операцій різних типів клієнтів фінансових установ; взаємозв'язки між специфічними чинниками зовнішнього середовища (відмиванням злочинних доходів, тінізацією (криміналізацією) фінансово-економічної сфери) та внутрішнього середовища установи (критерії функціональної адекватності персоналу щодо раннього виявлення та сигналізування про загрози фінансово-економічній безпеці).

вміти: організовувати діяльність служб безпеки фінансових установ; ідентифікувати зовнішні та внутрішні загрози фінансово-економічній безпеці фінансових установ; налагоджувати внутрішньо-організаційні та зовнішні взаємодії з метою ефективної реалізації заходів фінансово-економічної безпеки банків та фінансових установ; виявляти підозрілі фінансові операції, які проводять клієнти з використанням рахунків, відкритих у фінансовій установі; запобігати шахрайству та крадіжкам майна фінансової установи; здійснювати контроль за навчанням персоналу правилам забезпечення фінансово-економічної безпеки установи; вживати заходи, спрямовані на зменшення ризиків, які несуть загрози фінансово-економічній безпеці банку або іншій фінансовій установі.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ ТА ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Тема 1. Основи безпеки банківської діяльності. Загрози діяльності банківських установ

Тема 2. Управління фінансово-економічною безпекою в банку та фінансових установах

Тема 3. Організація охорони та дії банківських установ в екстремальних умовах

Тема 4. Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банківських установах

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

РОЗВИТОК ОКРЕМИХ СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ ТА ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Тема 5. Інформаційна безпека банківських установ

Тема 6. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банківських установ

Тема 7. Організація безпеки в роботі з персоналом банківських установ

Тема 8. Безпека комп'ютерних технологій і систем у банківських установах

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки банків та фінансових установ												
Тема 1. Основи безпеки банківської діяльності. Загрози діяльності банківських установ	11	2	2	-	-	7	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Управління фінансово-економічною безпекою в банку та фінансових установах	10	2	2	-	-	6	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Організація охорони та дії банківських установ в екстремальних умовах	9	-	2	-	-	7	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банківських установах	11	2	2	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	41	6	8	-	-	27	46	4	4	-	-	38
Змістовий модуль 2. Розвиток окремих складових системи фінансово-економічної безпеки банків та фінансових установ												
Тема 5. Інформаційна безпека банківських установ	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банківських установ	12	2	2	-	-	8	13	2	2	-	-	9
Тема 7. Організація безпеки в роботі з персоналом банківських установ	11	2	2	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Безпека комп'ютерних технологій і систем у банківських установах	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	47	8	8	-	-	31	43	2	2	-	-	39
Усього годин	83	14	16	-	-	58	89	6	6	-	-	77
Модуль 2												
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	16	-	1	58	90	6	6	-	1	77

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1.	Основи безпеки банківської діяльності. Загрози діяльності банківських установ	2	2
2.	Управління фінансово-економічною безпекою в банку та фінансових установах	2	2
3.	Організація охорони та дії банківських установ в екстремальних умовах	2	-
4.	Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банківських установах	2	-
5.	Інформаційна безпека банківських установ	2	-
6.	Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банківських установ	2	2
7.	Організація безпеки в роботі з персоналом банківських установ	2	-
8.	Безпека комп'ютерних технологій і систем у банківських установах	2	-
	Разом	16	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1.	Основи безпеки банківської діяльності. Загрози діяльності банківських установ	7	10
2.	Управління фінансово-економічною безпекою в банку та фінансових установах	6	10
3.	Організація охорони та дії банківських установ в екстремальних умовах	7	8
4.	Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банківських установах	7	10
5.	Інформаційна безпека банківських установ	8	10
6.	Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банківських установ	8	9
7.	Організація безпеки в роботі з персоналом банківських установ	7	10
8.	Безпека комп'ютерних технологій і систем у банківських установах	8	10
	Разом	58	77

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання – це завершена теоретична та практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних у процесі лекційних і практичних занять, охоплює зміст навчального курсу загалом. Метою виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з дисципліни «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ» є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни та вироблення вміння застосовувати їх у практичному розв'язанні завдань.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Організація та управління фінансово-економічною безпекою банків та фінансових установ» передбачає виконання науково-дослідного проекту, підготовка його презентації (10-12 слайдів) та захисту.

Перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань

- ІНДЗ 1. Основи безпеки банківської діяльності. Загрози діяльності банківських установ
 ІНДЗ 2. Управління фінансово-економічною безпекою в банку та фінансових установах
 ІНДЗ 3. Організація охорони та дії банківських установ в екстремальних умовах
 ІНДЗ 4. Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банківських установах
 ІНДЗ 5. Інформаційна безпека банківських установ
 ІНДЗ 6. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банківських установ
 ІНДЗ 7. Організація безпеки в роботі з персоналом банківських установ
 ІНДЗ 8. Безпека комп'ютерних технологій і систем у банківських установах

8. Методи навчання

Оглядові та тематичні лекції, навчально-практичні заняття, дискусії, робота на практичних заняттях, складання аналітичних та стратегічних схем, виконання індивідуального завдання.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (50 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки реферату (25 балів), виконання індивідуального практичного завдання (25 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

90-100 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вмів аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
82-89 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних і практичних питань корпоративної соціальної відповідальності. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
60-81 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-59 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

10. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за реферат, оцінка за виконане індивідуальне практичне завдання, залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1: Поточне тестування та самостійна робота		Модуль 2: ІНДЗ /залік		Сума
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	Реферативне дослідження	Залік	100
15	15	20	50	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендовані джерела інформації

Базова

Закони та нормативні акти

1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000р. №2121-III // Відомості Верховної ради України. – 2001. – №5-6. (зі змінами та доповненнями)
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. №679XIV // Відомості Верховної ради України. – 1999. – №29. (зі змінами та доповненнями)
3. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з організації охорони установ банків Державною службою охорони при Міністерстві внутрішніх справ України» від 23.08.2005р. №700, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 24.08.2006р. (зі змінами та доповненнями)
4. Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України, затверджене Постановою правління Національного банку України від 29.12.2014р. №867

Основна література

5. Зубок М.І. Безпека банків [Текст] : навчальний посібник / М.І. Зубок. – К.: Київський національний торгово-економічний університет, 2002. – 306 с.
6. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності [Текст] : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / М.І. Зубок. – К. : КНЕУ, 2003. – 156 с.
7. Фінансова безпека банківської діяльності [Текст]: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків» / укл. С. М. Побережний, О. Л. Пластун, Т. М. Болгар]; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 112 с.

Допоміжна

8. Васильців Т.Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: [монографія] / Васильців Т.Г., Волошин В.І., Бойкевич О.Р., Каркавчук В.В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів: Львівська комерційна академія, 2012. – 386 с.
9. Методичні рекомендації щодо впровадження системи управління інформаційною безпекою та методики оцінки ризиків відповідно до стандартів Національного банку України, затверджені Департаментом інформатизації Національного банку України від 01.03.2011р.
10. Мойсеєнко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: [навч. посібник] / І.П. Мойсеєнко, О.М. Марченко. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 380 с.
11. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України, затверджене Постановою правління Національного банку України від 30.12.1998р. №566.
12. Постанова правління Національного банку України «Про затвердження Правил Національної системи масових електронних платежів» від 10.12.2004р. №620, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 11.01.2005р.
13. Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці, затверджені постановою Правління Національного банку України від 14.07.2006р. № 267, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03.08.2006р.
14. Правила технічного захисту приміщень банків, у яких обробляються електронні банківські документи, затверджені постановою Правління Національного банку України від 04.07.2007р. № 243, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 17.08.2007р.
15. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / [А.О.Єпіфанов, О.Л.Пластун, В.С.Домбровський та ін.]; за заг. ред. А.О.Єпіфанова. – Суми: ДВНЗ УАБС НБУ, 2009. – 295 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Національний банк України: офіційне Інтернет – представництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКОЮ БАНКІВ ТА ФІНАНСОВИХ
УСТАНОВ»
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Укладач: Гапонюк О. І.

Виготовлення оригінал-макету

Формат 60x84 1/16.

Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman - 12

Умовн. друк. арк. 1

Маріупольський державний університет
Адреса університету: м. Маріуполь, пр. Будівельників, 129а